

PRESUDA SUDA

2. veljače 1994.(*)

„Slobodno kretanje robe – Naziv kozmetičkog proizvoda koji za potrošače može biti zavaravajući”

U predmetu C-315/92,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je Sudu uputio Landgericht Berlin (Zemaljski sud u Berlinu, Njemačka), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Verband Sozialer Wettbewerb eV

i

1. Clinique Laboratories SNC

2. Estée Lauder Cosmetics GmbH,

o tumačenju članaka 30. i 36. Ugovora o EEZ-u u pogledu zabrane upotrebe naziva kozmetičkog proizvoda koji za potrošače može biti zavaravajući,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: J. C. Moitinho de Almeida, predsjednik vijeća, D. A. O. Edward, R. Joliet, G. C. Rodríguez Iglesias i F. Grévisse (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: C. Gulmann,

tajnik: H. A. Ruehl, glavni administrator,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za Verband Sozialer Wettbewerb eV, tužitelja u glavnom postupku, Manfred Burchert, *Rechtsanwalt*, Berlin,
- za Clinique Laboratories SNC i Estée Lauder Cosmetics GmbH, tuženike u glavnom postupku, Kay Jacobsen, *Rechtsanwalt*, Berlin,
- za vladu Savezne Republike Njemačke, Alfred Dittrich, *Regierungsdirektor* u Saveznom ministarstvu pravosuđa, Alexander von Muehlendahl, *Ministerialrat* u istom ministarstvu, i Claus-Dieter Quassowski, *Regierungsdirektor* u Saveznom ministarstvu gospodarstva, u svojstvu agenata,

– za Komisiju Europskih zajednica, Richard Wainwright, pravni savjetnik, i Angela Bardenhewer, članica pravne službe, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja tužitelja i tuženikâ u glavnom postupku, njemačke vlade i Komisije na raspravi održanoj 15. srpnja 1993.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 29. rujna 1993.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 30. lipnja 1992., koje je Sud zaprimio 22. srpnja 1992., Landgericht Berlin (Zemaljski sud u Berlinu) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u prethodno pitanje o tumačenju članaka 30. i 36. tog Ugovora.
- 2 To je pitanje postavljeno u okviru spora između trgovinskog udruženja Verband Sozialer Wettbewerb eV, s jedne strane, i društava Clinique Laboratories SNC i Estée Lauder Cosmetics GmbH, s druge strane, u vezi s upotrebom naziva „Clinique” za stavljanje kozmetičkih proizvoda na tržište u Saveznoj Republici Njemačkoj.
- 3 Ta su društva francusko i njemačko društvo kći društva Estée Lauder iz Sjedinjenih Država koja na tržište stavljuju kozmetičke proizvode koje proizvodi potonje društvo. Ti se proizvodi dugi niz godina prodaju pod nazivom „Clinique”, osim u Saveznoj Republici Njemačkoj, gdje se od njihova pokretanja 1972. na tržište stavljuju pod nazivom „Linique”. Kako bi smanjilo troškove ambalaže i oglašavanja proizišle iz različitih naziva, društvo je odlučilo proizvode namijenjene njemačkom tržištu isto tako na tržište stavljati pod nazivom „Clinique”.
- 4 U skladu s člankom 3. njemačkog Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (Zakon protiv nepoštenog tržišnog natjecanja, u dalnjem tekstu: UWG) od 7. lipnja 1909., kako je izmijenjen, određene kategorije osoba navedene u članku 13. stavku 2. tog zakona mogu pokrenuti pravni postupak za prestanak upotrebe zavaravajućih označavanja. Osim toga, člankom 27. Lebensmittel- und Bedarfsgegenständegesetzes (Zakon o hrani i potrošačkim proizvodima, u dalnjem tekstu: LMBG) od 15. kolovoza 1974., kako je izmijenjen, zabranjeno je na tržište stavljati kozmetičke proizvode sa zavaravajućim nazivima ili ambalažom te posebno takvim proizvodima pripisivati svojstva koja nemaju.
- 5 Tužitelj u glavnom postupku podnio je u skladu s člankom 3. UWG-a i člankom 27. LMBG-a tužbu za prestanak upotrebe naziva „Clinique” u Saveznoj Republici Njemačkoj uz obrazloženje da bi se tim nazivom potrošači mogli zavarati da predmetni proizvodi imaju medicinska svojstva.

6 Landgericht Berlin (Zemaljski sud) pred kojim se vodi postupak razmatrao je da kao mjeru izvođenja dokaza pokrene ispitivanje javnog mnijenja kako bi se provjerilo bi li se takvim nazivom stvarno mogao zavarati znatan dio potrošača. Međutim, utvrdio je da takva mjera izvođenja dokaza ne bi imala nikakvu svrhu ako bi, kao što su tvrdili tuženici u glavnom postupku, zabrana predmetnog naziva bila nezakonito ograničenje trgovine unutar Zajednice. Nacionalni sud smatrao je da je u pogledu tog pitanja potrebno tumačenje Ugovora o EEZ-u i stoga je Sudu uputio sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članke 30. i 36. Ugovora o EEZ-u tumačiti u smislu da im se protivi primjena nacionalne odredbe o nepoštenom tržišnom natjecanju u skladu s kojom se mogu zabraniti uvoz i stavljanje na tržište kozmetičkog proizvoda koji se zakonito proizvodi i/ili zakonito stavlja na tržište u drugoj europskoj zemlji, uz obrazloženje da bi se nazivom proizvoda „Clinique“ potrošače moglo zavarati da ga smatraju medicinskim proizvodom, ako se taj proizvod zakonito i bez bilo kakvih prigovora stavlja na tržište pod tim nazivom u drugim zemljama Europske zajednice?“

- 7 Na početku valja napomenuti da Sud, koji je u skladu s člankom 177. Ugovora nadležan pružiti sudovima država članica sve elemente za tumačenje prava Zajednice, može smatrati neophodnim razmotriti pravna pravila prava Zajednice na koja se nacionalni sud nije pozvao u svojem pitanju (presuda od 12. prosinca 1990., SARPP, C-241/89, Zb., str. I-4695., t. 8.). Stoga valja utvrditi koje se odredbe prava Zajednice u ovom slučaju primjenjuju na glavni postupak prije no što se ispita protivi li se tim odredbama zabrana upotrebe naziva „Clinique“ u uvjetima koje je opisao sud koji je uputio zahtjev.
- 8 Iz spisa proizlazi da nacionalne odredbe o kojima je riječ u glavnom postupku, odnosno članak 3. UWG-a i članak 27. LMBG-a, odgovaraju određenim odredbama direktiva Zajednice o usklađivanju zakonodavstava država članica o zavaravajućem oglašavanju i kozmetičkim proizvodima.
- 9 Direktiva Vijeća 84/450/EEZ od 10. rujna 1984. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica koji se odnose na zavaravajuće oglašavanje (SL L 250, str. 17.) namijenjena je zaštiti potrošača, tržišnih konkurenata i opće javnosti od zavaravajućeg oglašavanja i nepoštenih posljedica takvog oglašavanja.
- 10 Kao što je Sud već utvrdio, ta je direktiva ograničena na djelomično usklađivanje nacionalnih zakonodavstava o zavaravajućem oglašavanju uspostavom, prvo, minimalnih i objektivnih kriterija na temelju kojih se može utvrditi je li oglašavanje zavaravajuće i, drugo, minimalnih zahtjeva u pogledu načinâ zaštite od takvog oglašavanja (presuda od 13. prosinca 1990., Pall, C-238/89, Zb., str. I-4827., t. 22.).
- 11 S druge strane, kao što je Sud već utvrdio, Direktivom Vijeća 76/768/EEZ od 27. srpnja 1976. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na kozmetičke proizvode (SL L 262, str. 169.) (Posebno izdanje na hrvatskom jeziku: poglavlje 13., svežak 7., str. 29.) predviđeno je potpuno usklađivanje nacionalnih pravila o ambalaži i označavanju kozmetičkih proizvoda (presuda od 23. studenoga 1989., Parfümerie-Fabrik 4711, C-150/88, Zb., str. 3891., t. 28.).

- 12 Međutim, kao što je Komisija s pravom istaknula, tu direktivu kao i cijelokupno sekundarno zakonodavstvo valja tumačiti s obzirom na pravila Ugovora o slobodi kretanja robe (vidjeti osobito presudu od 9. lipnja 1992., Delhaize i Le Lion, C-47/90, Zb., str. I-3669., t. 26.).
- 13 U vezi s tim Sud je nedavno presudio da su člankom 30. Ugovora zabranjene prepreke slobodnom kretanju robe koje proizlaze iz pravila koja se odnose na uvjete kojima ta roba treba uđovoljiti (poput onih koji se odnose na naziv, oblik, dimenzije, težinu, sastav, prezentaciju, označavanje, pakiranje), čak i kad se ta pravila bez razlike primjenjuju na sve proizvode, i kada se njihova primjena ne može opravdati ciljem javnoga interesa koji ima prednost pred slobodnim kretanjem robe (presuda od 24. studenoga 1993., Keck i Mithouard, C-267/91 i C-268/91, Zb., str. I-06097., t. 15.).
- 14 Pravila utvrđena Direktivom 76/768 uključuju obvezu iz članka 6. stavka 2., koji je u njemačko pravo prenesen gore navedenim člankom 27. LMBG-a, kojom se od država članica zahtijeva da poduzmu „sve potrebne mјere kako bi osigurale da se pri označivanju, predstavljanju za prodaju i reklamiranju kozmetičkih proizvoda zabrani tekst, uporaba imena, trgovačke oznake, slike ili drugi znakovi, slikovni ili drugi, koji ističu značajku koju dotični proizvodi nemaju”.
- 15 Time se člankom 6. stavkom 2., koji je sadržan u direktivi čija je namjena, kao što osobito proizlazi iz njezine druge i treće uvodne izjave, osigurati slobodnu trgovinu kozmetičkim proizvodima, definiraju mјere koje treba poduzeti u interesu zaštite potrošača i poštenih poslovnih transakcija, koji pripadaju važnim razlozima utvrđenima u sudskoj praksi Suda u okviru primjene članka 30. Ugovora. Njime se isto tako želi ostvariti cilj zaštite zdravlja ljudi u smislu članka 36. Ugovora u mjeri u kojoj zavaravajuće informacije o svojstvima takvih proizvoda mogu utjecati na javno zdravlje.
- 16 Inače, valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi, propis mora biti proporcionalan ciljevima koji se njime žele ostvariti (vidjeti osobito presudu od 16. svibnja 1989., Buet, 382/87, Zb., str. 1235., t. 11.).
- 17 Njemačko zakonodavstvo kojim je prenesen članak 6. stavak 2. Direktive 76/768 mora u svojoj primjeni biti uskladeno s člancima 30. i 36. Ugovora kako ih se tumači u sudskoj praksi Suda. Kako bi se odgovorilo na pitanje nacionalnog suda, valja provjeriti protivi li se pravu Zajednice zabrana spomenuta u prethodnom pitanju, s obzirom na kriterije utvrđene u toj sudskoj praksi.
- 18 Sud je već presudio da se zabranom, koja je opravdana člankom 3. UWG-a, da se u Saveznoj Republici Njemačkoj stavljuju u promet proizvodi nakon čijeg naziva slijedi simbol (R) kojim se označava da je riječ o registriranom žigu, čak i ako žig nije zaštićen u toj državi, može onemogućiti trgovina unutar Zajednice. Zbog takve zabrane nositelj žiga koji je registriran u samo jednoj državi članici može biti prisiljen promijeniti predstavljanje svojih proizvoda u skladu s mjestom njihova stavljanja na tržište i uspostaviti odvojene distribucijske kanale kako bi osigurao da proizvodi koji nose simbol (R) nisu u prometu na državnom području država koje su nametnule predmetnu zabranu (gore navedena presuda Pall, t. 13.).

- 19 Zabrana, koja je isto tako opravdana člankom 3. UWG-a, da se u Saveznoj Republici Njemačkoj stavljuju u promet kozmetički proizvodi s istim nazivom kao što je onaj pod kojim se ti proizvodi stavljuju na tržište u drugim državama članicama u načelu jest prepreka trgovini unutar Zajednice. Činjenicom da je zbog te zabrane predmetno poduzeće prisiljeno samo u toj državi članici svoje proizvode stavljati na tržište pod drukčijim nazivom i snositi dodatne troškove ambalaže i oglašavanja dokazuje se da ta mjera utječe na slobodnu trgovinu.
- 20 Kako bi se utvrdilo može li se, kako bi se spriječilo da se proizvodu pripisu svojstva koja nema, zabrana upotrebe naziva „Clinique” za stavljanje na tržište kozmetičkih proizvoda u Saveznoj Republici Njemačkoj opravdati ciljem zaštite potrošača ili zdravlja ljudi, valja uzeti u obzir informacije navedene u zahtjevu za prethodnu odluku.
- 21 Iz tih informacija osobito proizlazi da se u Saveznoj Republici Njemačkoj niz kozmetičkih proizvoda poduzeća Estée Lauder stavlja na tržište isključivo u parfumerijama i na kozmetičkim odjelima velikih robnih kuća te da stoga nijedan od tih proizvoda nije dostupan u ljekarnama. Nije sporno da se ti proizvodi predstavljaju kao kozmetički, a ne kao medicinski proizvodi. Ne smatra se da, neovisno o nazivu proizvodâ, to predstavljanje nije u skladu s pravilima koja se primjenjuju na kozmetičke proizvode. Nапослјетку, prema samom tekstu upućenog pitanja, ti se proizvodi u drugim zemljama uobičajeno stavljuju na tržište pod nazivom „Clinique” a upotreba tog naziva očito nije zavaravajuća za potrošače.
- 22 S obzirom na te činjenice očito je da zabrana upotrebe tog naziva u Saveznoj Republici Njemačkoj nije neophodna kako bi se udovoljilo zahtjevu zaštite potrošača i zdravlja ljudi.
- 23 Kliničke ili medicinske konotacije riječi „Clinique” nisu dovoljne da bi se toj riječi pripisalo zavaravajuće djelovanje kojim se opravdava zabrana njezine upotrebe na proizvodima koji se stavljuju na tržište u gore navedenim uvjetima.
- 24 Stoga na prethodno pitanje valja odgovoriti da članke 30. i 36. Ugovora i članak 6. stavak 2. Direktive Vijeća 76/768/EEZ od 27. srpnja 1976. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na kozmetičke proizvode treba tumačiti u smislu da im se protivi nacionalna mjera kojom se uz obrazloženje da proizvod nosi naziv „Clinique”, zabranjuju uvoz i stavljanje na tržište proizvoda koji je klasificiran i predstavlja se kao kozmetički proizvod.,

Troškovi

- 25 Troškovi njemačke vlade i Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenoga,

SUD (peto vijeće),

odlučujući o pitanju koje je rješenjem od 30. lipnja 1992. uputio Landgericht Berlin (Zemaljski sud u Berlinu), odlučuje:

Članke 30. i 36. Ugovora o EEZ-u i članak 6. stavak 2. Direktive Vijeća 76/768/EEZ od 27. srpnja 1976. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na kozmetičke proizvode treba tumačiti u smislu da im se protivi nacionalna mjera kojom se uz obrazloženje da proizvod nosi naziv „Clinique”, zabranjuju uvoz i stavljanje na tržište proizvoda koji je klasificiran i predstavlja se kao kozmetički proizvod.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 2. veljače 1994.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: njemački